

<https://dl1.cuni.cz/>

Česká literatura 20. století II -
seminář

klíč k zápisu: ceslitsem20

Česká literatura
20. století II (doc.
Špirit, PO 10:50
– 12:25)

Otázky

Kdo je v Nezvalových básních apostrofován a jaké to má důsledky pro významové vyznění?

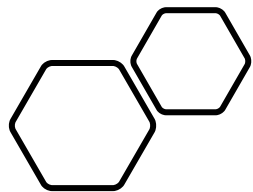
Popište u obou autorů práci se symboly.

Vytvořte na základě textových údajů Nezvalova Historického obrazu „identikit“ (pokus o portrét, pomyslnou podobu) příslušníka českého národa.

Porovnejte výstavbu obou textů.

Charakterizujte mluvčího Seifertových básní.

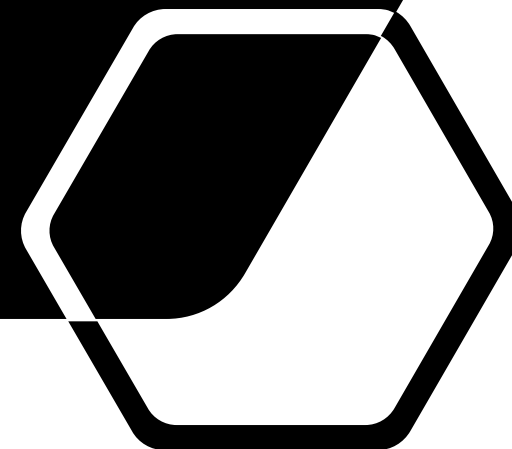
Jaký je literární kontext obou sbírek (resp. jejich částí)? (K odpovědi na tuto otázku se musíte obeznámit s doporučenou literaturou.)

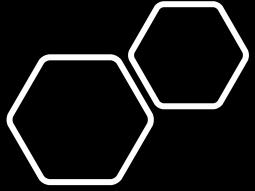

Kdo je v Nezvalových básních apostrofován a jaké to má důsledky pro významové vyznění?

= český lev,
Praha, Pražané,
Rudá armáda,
Jan Hus,
prezident

okupanti

Popište u
obou autorů
práci se
symboly.

= VN: ti, kdo jsou apostrofováni (český lev,
husité), kolaborant Quisling, zbojník, Blaník

= JS: květiny (šeříky), hroby, smrt

HŘBITOV V HORNÍ VLTAVICI

I vítr, který zlobí v rány strom
a vane sem a vane tam,
je náš. A kam se podíváš,
je hudba.

Když pramen mluví, mech jej překříží
a vlna řeky sevře něžně splav.

I stromy lip se navracejí k nám
a v jejich květech slovo matčino
chutná jak v medu omáčený chléb.

I zasmušilý kámen se nám vrací zpět,
aby byl prahem pro náš práh,
a jenom cizí úly zlobou vyprahlé,
na jejichž dnech jsou mrtvá křídla včel,
jsou plny škvorů.

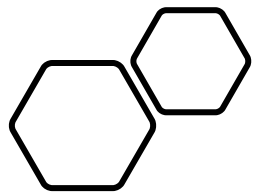
A co vy, mrtví v keřích šeříků?

Vám vaše rance vítr uváže,
až půjdete jak mlhy nad lesy
za svými živými
s tím rancem tmy a rancem nicoty.

A vezměte jim okoralý chléb,
ježž zapomněli v jizbě na kamnech,
a přineste jim také misky psí,
jež odkopli, než vyšli ze dveří.

Na žebrech psů, které tu nechali
a kteří vyjí hladem na toulkách,
jen prsty trávy někdy přehrají.

A co je smutnějšího nežli hrob,
který je hrobem hrobu?

Vytvořte na základě textových údajů Nezvalova Historického obrazu „identikit“ (pokus o portrét, pomyslnou podobu) příslušníka českého národa.

= je odvážný,
hrdý (byť dočasně pokořený),
nezlomný,
obětavý,
podporující partyzány,
toužící po spravedlivé odvetě

Víme, k čemu jsou vám dobří naši Quislingové,
známe kuře, jež se z vejce jejich zrady klove.
Spočteny jsou vaše hříchy, vaši šťastní dnové!

Dovedli jste vyvraždit půl obce za pušku.
Že jich máme málo? Chopíme se obušků!
Dostanete co vám patří: řádnou výslužku.

Ač náš národ nemohl se s vámi střetnout v poli,
nebudem vám odváděti historické voly,
když nám dojde střelivo, my budem bít se holí.

Nad střechami, na kostelních věžích, nad dvory
volají nás k boji revoluční prapory,
zúčtujeme s hyenami, supy, kondory!

Hrdinové! Na ulicích vzplály první boje.
Dobře mířit! Dobře mířit! Ostře nabito je.
Konečně jste zase přišly ke cti, stejnokroje!

Stejnokroje, po tak dlouhá léta dobře skryté,
stejnokroje z lepších dob a z lepších suken šité,
nesměly jste bít se za vlast. Dnes zas smíte! Smíte!

Dnes je den, kdy uplatní se stejnokroj i bluza,
dnes je den, kdy naše vrahy jímá děs a hrůza,
Němci, ne, my nejsme žádná pouliční lůza!

Porovnejte výstavbu obou textů

= pravidelnost (VN) vs. různorodost (JS)

= VN – cyklus, sedmistopý trochej, rým tirádový

= JS – sled jednotlivých básní ve volné chronologii událostí, převažující pětistopý jamb, některé básně (Lidový dům, první b. Květnové noci, Hřbitov v Horní Vltavici) bez rýmové shody

Němci, ne, my nejsme žádná pouliční chátra,
ne, my jdeme pomstít otce, matku, sestru, bratra,
jimž jste vypálili oči, rvali z těla játra!

Vy jste udělali ze svých bytů arsenály.
Už jsou v našich rukou. Pražské posádky se vzdaly.
Běda těm, kdož zákeřnicky s oken na nás pálí.

Pražský lid, jenž na vás střílí z vašich vlastních zbraní,
nepřestane, dokud nebudeme zúčtováni,
pražský lid vás nenapadl, pražský lid se brání.

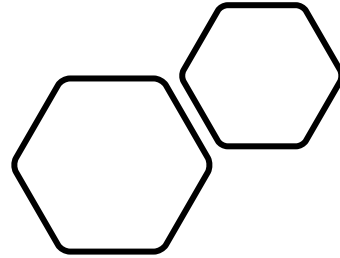
Pražský lid již neustoupí! Prapor, kterým mává,
dobude mu starou čest a jeho svatá práva,
sláva, sláva, sláva, sláva, sláva, sláva, sláva!

Právě odtroubili válku, u nás bojuje se.
Banda drzých trosečníků loupí, střílí, rve se.
Srdcem Prahy kanonáda vrahů neotřese!

Právě odtroubili válku. Krvácíme v míru.
Poražený nepřítel dští na tě, Praho, síru!
Bojujeme, krvácíme, neztrácíme víru!

Čtvrtý den nás ostřeluje prudká kanonáda,
svět už slaví mír a na nás oheň s nebe padá,
zas už krvácíme sami, zas to osud žádá.

Charakterizujte
mluvčího
Seifertových
básní.

= svědectví, vzpomínka

= též v 1. pl.

ž křídlem havraním
jsou závojem,
Praha vášnivě —
ch jako ve vlasech
eten, stuha, dým a krev.

nou jaro v rukou mých!

LIDOVÝ DŮM

A tenkrát jsem mu smutně zamával,
když vedli nás s rukama nad hlavou
na blízké nádraží, kde dohořival vlak
a které samo bylo v plamenech,
kde vraždili a pili šampaňské.

Kam asi, kam jsme měli odejet
bez lístků v kapse, bez gest loučení?
A proto jsem se loučil aspoň s ním,
s mlčící rotačkou a s okny prázdnými,
vždyť celé mládí mé a všechny lásky mé
a všechny moje sny
chodívaly tam po tom nádvoří.

Jen strom tam zůstal a byl samý květ
na zbytku zahrady, kde panstvo vznešené
trávilo kdysi svoje tète-à-tète.
Jen strom tam zůstal, lidé odešli,
a jen mrtví na dlažbě
právo si dobyli tam zůstati.

A rudý prapor, jenž vlál ze střechy!

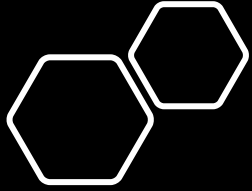
Ten jediný tam zůstal vlát
a vlál!

A byla na něm krev,
vlál do krvava, vlál a hřměl
a nesl hrom a nesl hněv.

Jaký je literární
kontext obou
sbírek (resp.
jejich částí)?

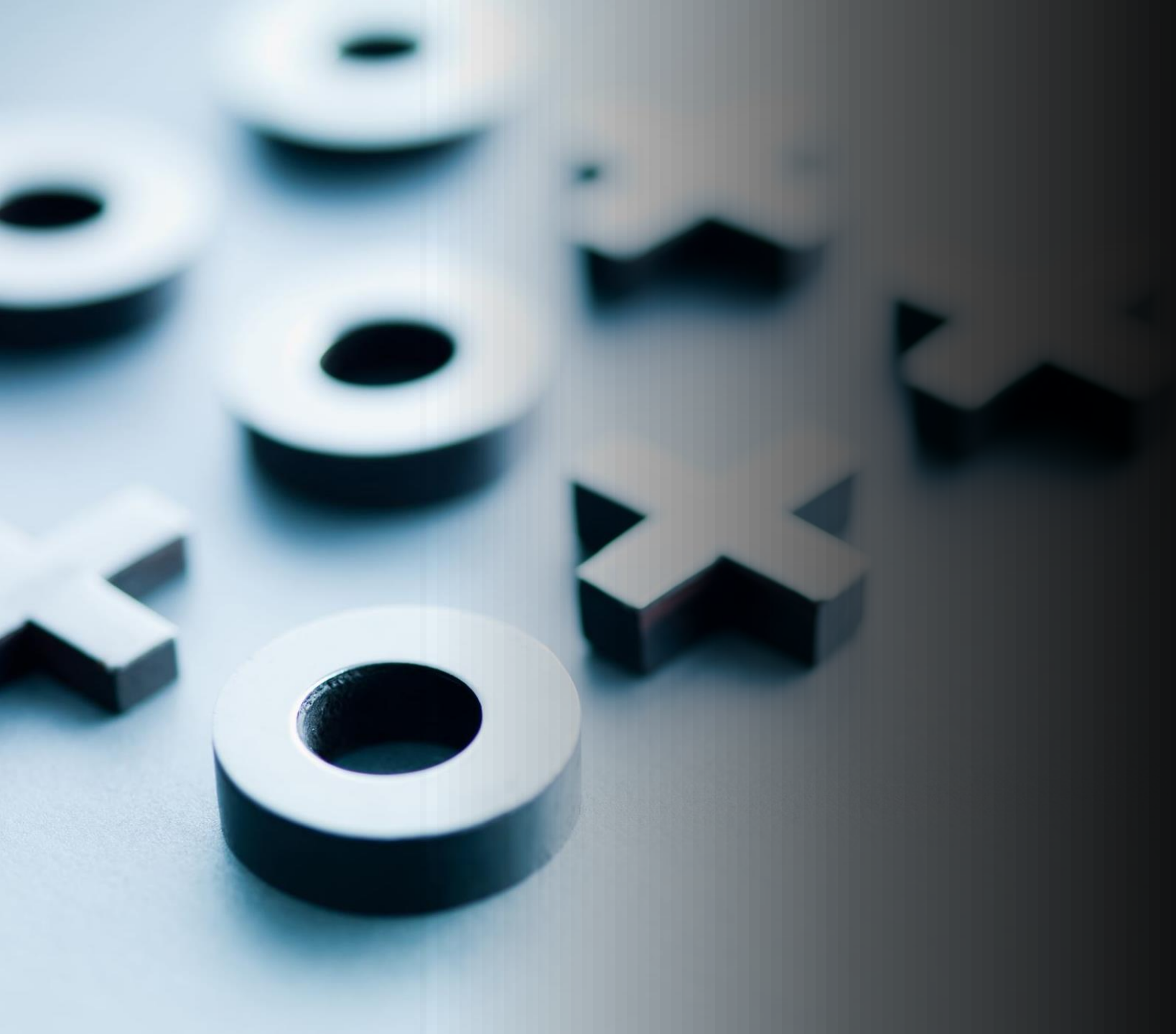
- Vladimír Holan: Dík Sovětskému svazu, Panychida
- František Hrubín: Chléb s ocelí, Jobova noc
- František Halas: V řadě
- Jiří Kolář: Sedm kantát
- Vilém Závada: Povstání z mrtvých
- Jan Zahradníček: Stará země

- sbírky členů Skupiny 42 psaných během okupace
- polemiky o kulturní orientaci české kultury: Východ, nebo Západ?

Úkol 2 – Jazyk dějin literatury

- Z jaké perspektivy se na literaturu dívá J. Petrmichl?
- Pojednejte o roli přídavných jmen a příslovcí u V. Ržounka.
- V čem se oproti JP a VR liší přístup J. Černého a jaké jsou pro vás jeho limity?
- O co se opírá frazeologie prací před rokem 1989?

vypracovaný úkol vložte na moodle

<https://dl1.cuni.cz/>

Česká literatura 20. století II -
seminář

klíč k zápisu: ceslitsem20
